

مطالعات پارلمانی تطبیقی (۵)
شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمانی برخی کشورها

معاونت پژوهش‌های سیاسی - حقوقی
دفتر: مطالعات سیاسی

کد موضوعی: ۲۶۰
شماره مسلسل: ۱۴۳۱۵
تیرماه ۱۳۹۴

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۱.....	مقدمه
۱.....	گفتار اول - شرایط نامزدی در انتخابات پارلمانی برخی کشورهای اروپایی
۱۱.....	گفتار دوم - شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمانی برخی کشورهای آسیایی
۲۴.....	جمع بندی و نتیجه گیری
۲۶.....	منابع و مأخذ

مطالعات پارلمانی تطبیقی (۵) شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمانی برخی کشورها

چکیده

کشورها متناسب با تحول نظام سیاسی و با رویکرد تقویت کیفیت نظام قانونگذاری، ایجاد رقابت سالم و بسترسازی برای ورود نخبگان حاکمیتی و علمی به پارلمان، شرایط نامزدی در انتخابات پارلمانی را تغییر می‌دهند. به عبارتی بررسی شرایط نامزدی در انتخابات پارلمان‌های دنیا از موضوعات سیال در پژوهش‌های پارلمانی است که با بررسی و بومی‌سازی تجارب موفق سایر کشورها می‌توان به تقویت هرچه بیشتر نظام انتخابات پارلمانی در ایران کمک نمود. در نتیجه گروه مطالعات پارلمانی دفتر سیاسی قصد دارد با تمرکز بر مطالعه شرایط نامزدی در انتخابات پارلمان‌های مهم دنیا و تعیین شرایط مشترک، به تقویت کیفی فرآیند انتخابات پارلمانی در ایران کمک کند.

مطالعه تطبیقی شرایط احراز نامزدی تعدادی از پارلمان‌هایی که در این گزارش مورد بررسی قرار گرفته‌اند نشان می‌دهد که در اکثر قوانین انتخاباتی در زمینه سن، تابعیت، جرائم و نظایر آن در مورد داوطلبان نمایندگی سخت‌گیری شده و سایر شرایط بنا به مقتضیات سیاسی هر کشور متفاوت است.

مقدمه

از آنجا که نقش و جایگاه پارلمان در نظام‌های سیاسی مردم‌سالار دنیا بسیار خطیر است، در اغلب کشورها نسبت به تعیین شرایط نامزدهای این منصب توجه ویژه‌ای شده است، لذا در پرتو شناخت قوانین این کشورها و رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت و تلاش برای بومی‌سازی آنهاست که می‌توان نسبت به اصلاح قوانین انتخاباتی کشور اقدام کرد. در این راستا در پژوهش حاضر، شرایط نامزدی نمایندگان پارلمان کشورهای مختلف مورد بررسی قرار گرفته است.

گفتار اول - شرایط نامزدی در انتخابات پارلمانی برخی کشورهای اروپایی

در گفتار اول، شرایط نامزدها برای شرکت در انتخابات پارلمانی برخی کشورهای اروپایی احصا می‌شوند.

۱-۱. شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمان انگلیس

قوه مقننه در انگلیس از دو مجلس اعیان یا لردها و مجلس عوام تشکیل شده است.

الف) مجلس اعیان

از مختصات بارز مجلس اعیان این است که همیشگی است و انتخابی نیست و عضویت در آن از سه طریق میسر است: نخست، به توارث؛ دوم،^۱ اشخاصی که مادام‌العمر به عضویت مجلس لردها منصوب می‌شوند و نیل به آن به پیشنهاد نخست‌وزیر با فرمان پادشاه خواهد بود؛ سوم، اشخاصی که در کلیسای انگلیس سمتی دارند و همچنین مقامات قضایی عضو مجلس لردها.

در حال حاضر مجلس اعیان ۷۹۰ عضو دارد که از این میان ۲۶ نفر از اسقف‌های اعظم‌اند، هنگامی که آنها به‌عنوان اسقف بازنشسته می‌شوند عضویتشان در مجلس خاتمه می‌یابد و به اسقف اعظم بعدی منتقل می‌شود و ۹۲ نفر هم از اعضای موروثی‌اند.^۲

اکثر اعضای مجلس اعیان (حدود ۷۰۰ نفر) به پیشنهاد نخست‌وزیر و توسط ملکه به‌صورت مادام‌العمر منصوب می‌شوند. برای عضویت مستقل نیز افراد واجد شرایط می‌توانند تقاضای عضویت خود را به‌صورت مستقل به کمیسیون انتصابات مجلس اعیان^۳ بدهند. هر بریتانیایی (شهروندان انگلیسی، ولز و اسکاتلند)، ایرلندی یا شهروندان کشورهای مشترک‌المنافع که ساکن انگلیس‌اند و مالیات‌دهندگانی که بیش از ۲۱ سال سن دارند واجد شرایط برای نامزدی در این انتخابات مجلس‌اند.^۴ اعضای این مجلس هرگاه ترک تابعیت کنند یا ورشکسته یا محکوم به خیانت یا جنایت شوند یا حکم حبس برای آنها صادر شود، صلاحیت خود را از دست می‌دهند، اما پس از پایان امر ورشکستگی و تحمل مجازات یا عفو، شایستگی عضویت مجلس اعیان به وی باز می‌گردد.^۵

ب) مجلس عوام

نمایندگان مجلس عوام برای یک دوره پنج‌ساله انتخاب می‌شوند و رسالت تصویب قوانین و لوایح را برعهده دارند. در عمل، کابینه انگلیس اصولاً از اعضای مجلس لردها یا نمایندگان مجلس عوام تشکیل می‌شود. شرایط نامزدهای نمایندگی مجلس عوام عبارتند از:

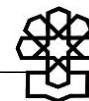
۱. حداقل ۱۸ سال؛

۱. انتصاب شخصی به عضویت این مجلس به‌گونه‌ای که فرزندان ذکور او نسل به نسل منتقل شود از اختیارات مقام سلطنت است که با پیشنهاد نخست‌وزیر صورت می‌پذیرد. وارثی که به این سبب خود را صالح برای عضویت مجلس اعیان می‌داند، حق دارد به قاضی‌القضاة مراجعه و صلاحیت خود را به اثبات برساند. پس از آن دعوتنامه برای حضور در جلسات و شرکت در رأی دادن برای وی فرستاده می‌شود.
۲. قانون مجلس اعیان مورخ ۱۹۹۹ به حق اکثر اشراف‌زادگان موروثی برای نمایندگی و رأی دادن در مجلس اعیان پایان داد که در حال حاضر همین ۹۲ نفر باقی مانده‌اند.

3. House of Lords Appointments Commission

4. www.parliament.uk

۵. قانون اساسی کشورها (۴) - انگلستان، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دفتر مطالعات حقوقی، مرداد ۱۳۷۹، ص ۱۲.

۲. تابعیت بریتانیا یا جمهوری ایرلند را داشته باشد^۱ یا یک شهروند واجد شرایط کشورهای مشترک‌المنافع باشد (شخصی که نیاز به اجازه برای ورود یا ماندن در انگلیس را ندارد یا مجوز اقامت دائم برای ماندن در بریتانیا را دارد)^۲؛

۳. قطع نظر از شرایط لازم برای نامزدی در انتخابات، اشخاص که به واسطه مناصب خود از حق نامزدی در انتخابات مجلس عوام محرومند، در جدول ۱ آورده شده‌اند.^۳

جدول ۱. اشخاصی که به واسطه مناصب خود از حق نامزدی در انتخابات مجلس عوام محرومند

کارمندان دولت	اعضای نیروهای پلیس	اعضای نیروهای مسلح	قضات
اشرافی که (نجیب‌زادگانی که) در مجلس اعیان حضور دارند و می‌توانند رأی دهند	اعضای مجلس قانونگذاری هر کشور یا سرزمین خارج کشورهای مشترک‌المنافع	مدیران شرکت‌های تجاری دولتی	اسقف‌های کلیسای انگلیس ^۴ که مجاز به حضور و رأی دادن در مجلس اعیانند

توضیح: عضویت همزمان پارلمان اروپا مغایر با عضویت در پارلمان انگلیس است.

موارد عدم صلاحیت نامزدی در انتخابات مجلس عوام

ورشکستگی: ورشکستگی به خودی خود موجب عدم صلاحیت نیست، مع‌هذا در صورتی که فرد در حال حاضر تحت حکم محدودیت‌های ورشکستگی یا محدودیت‌های بخشودگی بدهی از دادگاهی در انگلیس، اسکاتلندی و ولز یا ایرلند شمالی است یا املاک فرد توسط دادگاهی در اسکاتلند صادره شده و هنوز آنها را از مصادره آزاد نکرده باشد، فاقد صلاحیت نامزدی نمایندگی است.^۵

حبس و حکم دادگاه: اشخاصی که مرتکب جرمی می‌شوند، به حبس محکوم شده یا بیش از یک سال در هر نقطه از بریتانیا، جمهوری ایرلند، جزایر «کانال» یا جزایر «من»^۶ بازداشت بوده‌اند^۷ و کسانی که به رشوه‌خواری و عمل انتخاباتی غیرقانونی محکوم شده‌اند، فاقد صلاحیت نامزدی نمایندگی‌اند.^۸

نکته: نامزد انتخابات مجلس عوام بریتانیا نمی‌تواند در بیش از یک حوزه انتخابی کاندیدا شود.

۱. در متن ماده اشاره‌ای به اسکاتلند و ولز نشده ولی با توجه به وجود حزب اسکاتلند در مجلس ملی و نیز سایر قوانین و همچنین عدم استقلال اسکاتلند از بریتانیا در رفراندوم اخیر (۱۸ سپتامبر ۲۰۱۴) به نظر می‌رسد وجود انگلیس، اسکاتلند و ولز در یک جزیره و ایرلند در جزیره دیگر باعث شده که جزیره اول را به‌طور کلی بریتانیا بنامند و ایرلند را جداگانه نام ببرند.

۲. شهروند سایر کشورها (از جمله اعضای اتحادیه اروپا بجز انگلیس، جمهوری ایرلند، قبرس و مالت) واجد شرایط نمایندگی پارلمان انگلیس نیستند.

۳. House of Commons Disqualification Act 1975 (www.legislation.gov.uk)

۴. معروف به «the Lords Spiritual» (اعضای روحانی مجلس اعیان بریتانیا)

۵. www.electoralcommission.org.uk و www.parliament.uk

۶. «The Channel Islands» or «the Isle of Man».

۷. The Representation of the People Act, 1981.

۸. The Representation of the People Act, 1983.

۲-۱. شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمان فرانسه

به موجب اصل بیست و چهارم قانون اساسی فرانسه، پارلمان این کشور شامل مجلس ملی و مجلس سنا می‌شود.

الف) مجلس سنا

نمایندگان مجلس سنا از طریق رأی‌گیری غیرمستقیم انتخاب می‌شوند. گروه رأی‌دهندگان برای انتخابات مجلس سنا عبارتند از:

- نمایندگان مجلس ملی؛
- اعضای دپارتمان‌های منطقه‌ای و اعضای مجلس کرس، اعضای مجلس گویان و مارتینیک؛
- اعضای شورای عمومی؛
- نمایندگان شوراهای شهر یا جانشینان آنان^۱

هر یک از گروه‌های فوق‌الذکر، فهرست داوطلبان خود را برای شرکت در انتخابات، ارائه می‌کنند. رأی‌دهندگان باید به فهرست ارائه شده رأی بدهند.^۲ هر سناتور باید دستکم ۲۴ سال داشته و تبعه فرانسه باشد؛ سایر شرایط سناتورهای مجلس سنا همان است که برای نمایندگان مجلس ملی لازم‌الرعايه است.

ب) مجلس ملی

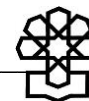
نمایندگان مجلس ملی با رأی عمومی و مستقیم مردم انتخاب می‌شوند. نامزدهای نمایندگی مجلس ملی باید دارای شرایط زیر باشند:^۳

۱. تابعیت فرانسه؛
۲. ۱۸ سال کامل؛
۳. دارا بودن شرایط رأی دادن.
- ۳-۱. بهره‌مندی از حقوق مدنی و سیاسی؛
- ۳-۲. اشخاصی که با حکم دادگاه و در راستای اجرای قوانینی که چنین ممنوعیتی را مجاز می‌دانند، از حق رأی و حق انتخاب محروم‌اند؛
۴. عدم حجر؛
۵. انجام خدمت نظام وظیفه؛
۶. اشخاص زیر از حق نامزدی نمایندگی پارلمان محروم‌اند:

1. Article L.280 of code electoral 2012.

۲. عرفانی، پیشین، ص ۳۲.

۳. قانون انتخابات مصوب ۲۰۱۲ قابل دسترسی در سایت www.conseil-constitutionnel.fr و www.legifrance.gouv.fr.

۱-۶. کاندیدیهایی که حساب مبارزات انتخابی آنان، پس از اصلاح از حداکثر مقرر مخارج انتخاباتی تجاوز کرده و نیز کاندیدایی که هزینه مبارزات انتخابی خود را در شرایط و زمان مقرر تحویل نداده باشند و به این دلیل توسط قاضی اداری یا شورای قانون اساسی فاقد صلاحیت اعلام شده‌اند، به مدت سه سال از تاریخ حکم، صلاحیت انتخاب شدن را ندارند؛

۲-۶. کاندیدایی که در تحویل صادقانه فهرست دارایی خود به کمیسیون تخطی کرده و توسط شورای قانون اساسی فاقد صلاحیت اعلام شده است، به مدت یک‌سال از تاریخ حکم صلاحیت انتخاب شدن را ندارد؛

۷. اشخاص زیر در مدت اشتغال به مناصب ذیل از حق نامزدی در انتخابات مجلس ملی محرومند:

۱-۷. مدافع حقوق^۱ و معاونانش؛

۲-۷. بازرسان عمومی مکان‌های محروم از آزادی؛^۲

۳-۷. فرمانداران (در هر حوزه‌ای که در آن فعالیت دارند یا طی سه سال گذشته در آن فعالیت داشته‌اند)؛

۴-۷. مشاغل رسمی نظامی یا همانند آن، اگر در حال انجام وظیفه باشند یا خدمت آنان بیش از مدت قانونی ادامه داشته باشد؛^۳

۵-۷. افراد زیر در حوزه انتخابیه‌ای که در آن فعالیت دارند یا طی یک‌سال گذشته در آن فعالیت داشته‌اند، صلاحیت انتخاب شدن ندارند:

- بخشداران، دبیران کل فرمانداری، مدیر دفتران و مدیران خدمات دفتر فرماندار؛
- دبیرکل و نمایندگان دبیرکل در امور منطقه‌ای یا در امور کرس؛^۴
- مدیران و رئیس دفترهای فرمانداری و دبیرکل‌های بخشدار؛
- مدیران، معاونان مدیران و رؤسای بخش خدمات ادارات عمرانی دولت در منطقه یا بخش؛

۱. «Le Défenseur des droits» (مقام مستقلی است که در اصلاح قانون اساسی فرانسه در ۲۳ ژوئیه ۲۰۰۸ ایجاد شده است، وی مسئول تضمین حفظ حقوق، آزادی و ارتقای برابری افراد و محافظت از کودکان و... است. مدافع حقوق توسط رئیس‌جمهوری برای مدت ۶ سال منصوب می‌شود که این مدت غیرقابل تمدید و عزل است، انتصاب او منوط به رأی مجلس ملی و مجلس سناست. درواقع این روش انتصاب، به منظور حفظ استقلال وی است) (www.defenseurdesdroits.fr).

۲. نهادی است که به منظور نظارت بر حفظ حقوق اساسی افراد هر زمان می‌تواند از مکان‌هایی که افراد در آنها محروم از آزادی‌اند، بازدید کند؛ از جمله زندان‌ها، بیمارستان‌ها که افراد در آن بدون رضایت بستری‌اند (از جمله واحدهای مربوط به بیماری‌های سخت، واحدهای مربوط به پزشکی قانونی و...)، بازداشتگاه‌ها، بازداشتگاه‌های گمرک، مراکز بازداشت اتباع خارجی و خودروهایی که برای حمل افراد محروم از آزادی استفاده می‌شود و...

۳. در مورد سرباز ذخیره که به‌عنوان تعهد به خدمت در عملیات ذخیره یا تحت انتظار خدمت فعالیت می‌کند، این مقررات قابل اجرا نیست. ولی سرباز ذخیره ژاندارمری ملی صلاحیت کاندیداتوری در آن حوزه را ندارد.

۴. «Corse» جزیره‌ای است در جنوب شرقی فرانسه که توسط فرماندار منطقه‌ای اداره می‌شود و دبیرکل امور جزیره کرس به فرماندار کرس کمک می‌کند و در این راستا دو نقش عمده به وی داده شده است: - اعمال قدرت دولت؛ - روابط با مقامات محلی و رهبران اجتماعی و حرفه‌ای است.

- مدیران منطقه‌ای، اداری یا محلی امور مالی عمومی و نمایندگان مختار آنها همچنین حسابداران دولتی؛
- رؤسا، بازرسان، معاونان بازرسان آکادمی^۱ و بازرسان آموزش و پرورش ملی حوزه ابتدایی؛
- بازرسان کار؛
- مسئولان حوزه کشوری یا مدیریت کشوری مؤسسات عمومی کشوری و مدیران شعب و مدیران منطقه‌ای بانک فرانسه؛
- قضات دادگاه تجدیدنظر، دادگاه‌های شهرستان و قضات دادگاه‌های پایین‌تر از دادگاه بخش؛^۲
- رؤسا و قضات دادگاه‌های اداری و دادگاه‌های تجدیدنظر اداری؛
- رؤسا و قضات دادگاه ممیزی منطقه‌ای یا کشوری (دیوان محاسبات)؛
- رؤسای دادگاه‌های تجارت و دیوان‌های امور استخدامی؛
- افسران و درجه‌داران ژاندارمری ملی^۳ تحت فرماندهی کشوری و دستیاران تحت فرمان؛
- کارمندان هیئت فعال پلیس ملی تحت فرمان کشوری و معاونان تحت فرمان؛
- نظامیان غیر از پلیس، تحت امر کشوری یا فرمان آموزش اداری و معاونان آنان برای اعمال این فرمان؛
- مدیران سازمان‌های منطقه‌ای و محلی تأمین اجتماعی زیر نظر دادگاه ممیزی؛
- مدیران، معاون مدیران و دبیران کل سازمان‌های بهداشت منطقه‌ای؛
- مدیران کل و مدیران نهادهای عمومی بهداشت؛
- مدیران منطقه‌ای خدمات حریق و معاونانشان؛
- مدیران کل، معاونان مدیرکل، مدیران، معاونان مدیران و رؤسای بخش شورای منطقه‌ای مجموعه کشوری کرس، شورای عمومی، بخش‌های با بیش از ۲۰,۰۰۰ سکنه، اجتماعات با بیش از ۲۰۰۰۰ سکنه، جوامع شهری و کلانشهرها؛
- مدیران کل، معاونان مدیرکل و مدیران نهادهای دولتی که عمدتاً از نمایندگان مجموعه کشوری یا گروه‌های جوامع ذکر شده در بند «۲۰» تشکیل می‌شوند؛
- اعضای کابینه رئیس شورای منطقه‌ای، رئیس مجلس کرس، رئیس شورای اجرایی کرس، رئیس

۱. این بازرسان در راستای اطمینان از اجرای سیاست‌های آموزشی در کلاس‌های درس و مدارس و ارزیابی کار معلمان، آموزش و پرورش و کمک به ارزیابی از رشته‌های آموزش، واحدهای آموزشی، روش‌ها و نتایج سیاست‌های آموزشی و... فعالیت می‌کنند.

۲. Le proximité

۳. پلیس قضایی فرانسه مرکب از دو نوع افسران پلیس است: ۱. پلیس ملی که در وهله نخست در مناطق شهری فعالیت می‌کند و به وزارت کشور وابسته است و ۲. ژاندارمری که در حومه و حاشیه شهرها و مناطق روستایی انجام وظیفه می‌کند و زیرمجموعه وزارت دفاع به‌شمار می‌آید (الیوت، کاترین و ورنون، کاترین، نظام حقوقی فرانسه، ترجمه صفر بیگ‌زاده، تهران، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۲، ص ۲۳۸).

شورای عمومی، شهردار شهرها با بیش از ۲۰,۰۰۰ نفر سکنه، رؤسای جوامع شهری و رؤسای کلانشهرها.^۱

۳-۱. شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمان ایتالیا

براساس اصل پنجاه و پنجم قانون اساسی ایتالیا پارلمان این کشور از دو مجلس سنا و نمایندگان تشکیل شده است. اعضای مجلس نمایندگان به موجب آرای عمومی و به صورت مستقیم انتخاب می‌شوند.

الف) مجلس سنا

سناتورهای مجلس سنا براساس ناحیه‌ای انتخاب می‌شوند. برخلاف مجلس نمایندگان که همه اعضای آن انتخابی‌اند، مجلس سنا دارای برخی سناتورهایی است که مادام‌العمرند، از جمله تمامی رؤسای جمهوری سابق و پنج سناتور که هر رئیس دولتی حق دارد از میان شهروندانی که در زمینه‌های اجتماعی، علمی، هنری و ادبی شخصیت برجسته‌ای دارند، منصوب کند.^۲

ب) مجلس نمایندگان

شرایط احراز نامزدی نمایندگی پارلمان ایتالیا (مجلس ملی و سنا):^۳

۱. تابعیت ایتالیا؛
 ۲. دارا بودن حداقل ۲۵ سال برای مجلس نمایندگان و ۴۰ سال برای مجلس سنا؛
 ۳. افراد زیر به واسطه مناصب خود از حق نامزدی نمایندگی محرومند:
 - ۳-۱. رؤسای دولت‌های استانی؛
 - ۳-۲. شهرداران شهرهای با جمعیت بیش از ۲۰,۰۰۰ نفر؛
 - ۳-۳. رئیس و معاون رئیس پلیس و بازرسان امنیت عمومی؛
 - ۳-۴. رؤسای کابینه وزیران؛
 - ۳-۵. نماینده دولت در مناطق؛
 - ۳-۶. فرمانداران، معاونین فرماندارها و مستخدمین امنیت عمومی، مأمورین عمومی (دولتی)؛
 - ۳-۷. دریاسالاران و افسران ارشد نیروهای مسلح دولت در حوزه انتخاباتی تحت فرمان خود؛
 - ۳-۸. مدیرکل، مدیر اجرایی و مدیر پزشکی بهداشت و درمان محلی؛
- اشخاص فوق در صورتی که حداقل ۱۸۰ روز قبل از پایان مدت پنج سال پارلمان (سنا یا ملی) از شغل خود کناره‌گیری کنند، می‌توانند برای تصدی این پست کاندیدا شوند. در مورد آخر افراد ۶ ماه

۱. قانون انتخابات مصوب ۲۰۱۲ قابل دسترسی در سایت www.conseil-constitutionnel.fr و www.legifrance.gouv.fr.

۲. الدالامپونانی، یولاندا، ایتالیای امروز، تهران، بخش فرهنگی سفارت ایتالیا در ایران، زمستان ۱۳۶۸، ص ۵۳.

۳. www.camera.it سایت مجلس نمایندگان (ملی) ایتالیا

قبل از تاریخ پذیرش نامزدی در تمام یا بخشی از حوزه انتخابیه‌ای که فعالیت آن مؤسسه بهداشت محلی در آن قرار داشته و توابع آن، واجد شرایط نیستند.

۳-۹. افرادی که با دولت‌های خارجی ارتباط دارند از جمله: دیپلمات‌ها، کنسول، معاون کنسول، کارمندان رسمی سفارتخانه‌ها، نمایندگی‌ها و کنسولگری‌های خارجی در ایتالیا یا خارج کشور و به‌طور کلی تمام کسانی که با حفظ تابعیت ایتالیایی خود، توسط دولت خارجی استخدام شده‌اند؛

۳-۱۰. دارندگان مصالح یا روابط اقتصادی خاص با دولت از جمله صاحبان یا نمایندگان قانونی شرکت‌ها یا صاحبان شرکت‌های خصوصی در مورد قراردادهای کار یا خدمات، امتیازات یا مجوزهای اداری از نهادهای مهم (بزرگ) اقتصادی؛ نمایندگان، مدیران و هیئت‌رئیس شرکت‌ها و شرکت‌های خصوصی که به‌طور مستمر از دولت یارانه دریافت می‌کنند؛ مشاوران حقوقی و اداری؛

۳-۱۱. قضات در تمام یا بخشی از حوزه انتخابیه‌ای که در صلاحیت دادگاه محل خدمت آنان است در یک دوره ۶ ماه قبل از پذیرش نامزدی فاقد صلاحیت‌اند؛

۳-۱۲. قضات قانون اساسی.

۴. افراد زیر از حق نامزدی نمایندگی محرومند:

۴-۱. رؤسای مناطق، به‌واسطه ایجاد مشکلات جدی مالی و نیز شهرداران و رؤسای استانی که مسئول مشکلات مالی موجودند، به مدت ۱۰ سال فاقد صلاحیت نامزدی‌اند؛

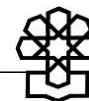
۴-۲. محکومین به حبس بیش از ۲ سال به ارتکاب جرائم مقرر در ماده (۵۱) قانون آیین دادرسی کیفری (جرائم مربوط به مافیاء، تروریسم، مواد مخدر و غیره)^۱ و جرائم مقرر در کتاب دوم، عنوان دوم (تحت عنوان جرائم علیه ادارات دولتی) و فصل اول (تحت عنوان جرائم مقامات دولتی علیه ادارات دولتی) از قانون مجازات^۲؛

۴-۳. محکومین به حبس بیش از ۲ سال برای جرائمی که مجازات حبس آنها بیش از ۴ سال

۱. «قاچاق یا نگهداری یا خرید و فروش برده، قاچاق مهاجران غیرقانونی، ارتکاب جرائم جنسی یا خشونت علیه کودکان، ارتکاب جعل و بازاریابی محصولات با علائم تقلبی، عضویت در انجمن‌های مافیایی، خرید و فروش مواد مخدر و روان‌گردان، قاچاق دخانیات خارجی، آدم‌ربایی برای اخاذی، جرم فعالیت‌های سازمان یافته برای قاچاق غیرقانونی زیاده و ضایعات، جرائم با اهداف تروریستی بین‌المللی یا براندازی نظام دمکراتیک».

۲. «اختلاس، سرقت، سوءاستفاده از منابع مالی دولت، اخاذی، رشوه‌خواری، فساد، تحریک به رشوه‌خواری، سوءاستفاده از شغل، استفاده از اختراعات یا اکتشاف‌های شناخته شده به‌واسطه شغل، افشا و استفاده از اسرار محرمانه شغل، امتناع از انجام وظایف رسمی، امتناع یا تأخیر در اطاعت توسط یک نظامی یا مأمور دولتی، اخلال در خدمات یا ملزومات عمومی و...».

در مورد اختلاس، اخاذی، رشوه برای انجام وظایف رسمی، رشوه‌خواری در دستگاه قضایی به‌موجب ماده (۳۱۷) مکرر قانون مجازات صرفنظر از میزان مجازات تعیین شده محرومیت دائمی از مشاغل دولتی به‌عنوان مجازات تبعی این جرائم در نظر گرفته شده است. با وجود این در صورت وجود علل مخففه جرم و محکومیت به حبس کمتر از ۳ سال قاضی می‌تواند محرومیت موقت را جایگزین محرومیت دائمی کند.

است براساس ماده (۲۷۸) قانون آیین دادرسی کیفری این ماده حاکم بر تعیین مجازات برای اعمال اقدامات احتیاطی است.

در مورد مدت زمان عدم صلاحیت نامزدی مجلس در دو مورد اخیر این مدت از تاریخ صدور حکم قطعی دادگاه شروع می‌شود و فرد مذکور به مدت دو برابر مدت محکومیت از تصدی شغل‌های عمومی محروم می‌شود که این محرومیت توسط قاضی به‌عنوان مجازات تبعی تعیین می‌شود و در صورت عدم تعیین مجازات تبعی، فرد مذکور به مدت حداقل شش سال فاقد صلاحیت نامزدی نمایندگی است. در صورتی که جرمی که به‌خاطر آن رد صلاحیت شده است همراه با سوءاستفاده از قدرت یا تخلف انتخاباتی بوده باشد، مدت زمان عدم صلاحیت یک‌سوم افزایش می‌یابد.

۵. تصدی همزمان مشاغل زیر با نمایندگی مجلس (ملی و سنا) امکان‌پذیر نیست:

ریاست جمهوری، عضویت در شورای عالی قضایی، قضات دادگاه قانون اساسی، عضویت در شورای منطقه‌ای، مشاغل دولتی، مشاغل موجود در انجمن‌ها یا نهادهای اداره و مدیریت خدمات به نمایندگی از دولت یا نهادهایی که از دولت کمک‌های مالی دریافت می‌کنند، عضویت در شرکت‌هایی با زمینه فعالیت غالباً مالی، دستگاه‌های اجرایی ملی و منطقه‌ای در کشورهای خارجی، نمایندگی پارلمان اروپا، وظایف دولتی و اعضای هر اداره عمومی انتخاباتی با ماهیت نظارتی در رابطه با دولت‌های عمومی منطقه‌ای در زمان فراخوانی انتخابات با جمعیت بیش از ۵۰۰۰ نفر، در صورت ناسازگاری نماینده مجلس باید بین نمایندگی و آن شغل یکی را انتخاب کند. همچنین نمایندگی مجلس ملی با مجلس سنا نیز قابل جمع نیست.^۱

۴-۱. شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمان روسیه

مجمع فدرال یا پارلمان فدراسیون روسیه که منتخب مردمند، قوه مقننه را تشکیل داده و شامل دو مجلس «شورای فدراسیون»^۲ و «دومای دولتی»^۳ است.

الف) شورای فدراسیون روسیه

شورای فدراسیون روسیه (مجلس سنا) متشکل از ۱۷۸ نماینده است که مطابق بخش دوم ماده (۹۵) قانون اساسی روسیه از هر یک از ایالات عضو فدراسیون روسیه دو نماینده در این شورا حضور دارند که یکی از این نمایندگان توسط نمایندگان قوه مقننه و دیگری توسط بدنه اجرایی قوه مجریه انتخاب می‌شوند.^۴

شرایط عضویت در شورای فدراسیون روسیه عبارتند از:

-
1. www.camera.it سایت مجلس نمایندگان (ملی) ایتالیا
 2. Council of the Federation
 3. State Duma
 ۴. www.council.gov.ru سایت شورای فدراسیون روسیه

الف) تابعیت فدراسیون روسیه و عدم اخذ تابعیت یک دولت خارجی یا سندی که مؤید حق اقامت دائم وی در قلمرو یک دولت خارجی باشد؛

ب) به سن ۳۰ سال رسیده باشد؛

ج) به مدت پنج سال پیش از نامزدی، ساکن در ناحیه مربوطه از فدراسیون روسیه باشد؛

د) دارای حسن شهرت باشد؛

ه) اشخاص زیر از حق نامزدی نمایندگی شورای فدراسیون روسیه محرومند:

• اشخاصی که به حکم دادگاه محجور^۱ شناخته شوند؛

• اشخاصی که به حکم دادگاه در زندان^۱ اند؛

• اشخاصی که برای ارتکاب جرمی مهم یا تا حدی مهم محکوم شده و همچنین اشخاصی که به موجب قانون فدراسیون روسیه به ارتکاب «جرائم مرتبط با افراط‌گرایی»^۲ محکوم شده باشند و تا روز تصمیم‌گیری به فراخوانی در انتخابات، محکومیتشان باقی باشد؛^۳

• اشخاصی که توسط کمیسیون تخلفات اداری به موجب مواد (۳-۲۰) و (۲۹-۲۰) قانون تخلفات اداری فدراسیون روسیه مجازات شده‌اند.

نکته: نامزد نمایندگی شورای فدراسیون روسیه که مجاز به بازکردن و افتتاح حساب‌های سپرده و اشیای بارزش در بانک‌های خارجی، واقع در خارج از قلمرو فدراسیون روسیه‌اند، یا از ابزارهای مالی خارجی استفاده می‌کنند، موظفند تا قبل از ثبت نام در کمیسیون انتخابات فدراسیون روسیه برای جلوگیری از ذخیره‌سازی خارجی، حساب‌های خود را ببندند.^۴

ب) مجلس دوما

برای دوما دولتی (مجلس عوام) ۴۵۰ نماینده از بین کاندیداهای احزاب، اتحادیه‌ها یا از طرف مردم انتخاب می‌شوند.^۵ انتخاب‌شوندگان مجلس دوما باید دارای شرایط زیر باشند:

الف) تابعیت فدراسیون روسیه و عدم اخذ تابعیت یک دولت خارجی یا سندی که مؤید حق اقامت دائم وی در قلمرو یک دولت خارجی باشد؛

ب) سن ۲۱ سال؛

ج) عدم حجر؛^۶

۱. (عدم صلاحیت عقلی).

2. Extremist Crime

۳. منظور از جرائم افراطی جرائمی است که شخص به دلیل دشمنی سیاسی، ایدئولوژیک، نژادپرستی، ملیتی یا مذهبی یا به علت نفرت و دشمنی با برخی از گروه‌های اجتماعی مقرر در قانون مرتکب آنها می‌شود.

(The Criminal Code Of The Russian Federation No. 63-Fz Of June 13, 1996, Article 282.1)

4. The Federal Law of 03.12.2012, No 229-FZ ۲۰۱۳ همراه با اصلاحات سال (www.council.gov.ru)

۵. محمود، عرفانی، حقوق تطبیقی، تهران، جنگل، جاودانه، ۱۳۹۰، ص ۱۷۰.

۶. (داشتن صلاحیت عقلی)

د) اشخاص زیر از حق نامزدی نمایندگی مجلس دوما محرومند:

- اشخاصی که در بازداشت‌اند؛
- اشخاصی که برای ارتکاب یک جرم مهم یا تا حدی مهم محکوم شده و همچنین اشخاصی که به موجب قانون فدراسیون روسیه به ارتکاب «جرم افراطی» محکوم شده باشد و تا روز رأی‌گیری محکومیت‌شان باقی باشد؛
- اشخاصی که توسط کمیسیون تخلفات اداری به موجب مواد «۳-۲۰» و «۲۹-۲۰» قانون تخلفات اداری فدراسیون روسیه مجازات شده‌اند مشروط بر اینکه انتخابات مجلس دوما، قبل از پایان دوره مجازات در نظر گرفته شده برای فرد مزبور، برگزار شود؛
- اشخاصی که ممنوعیت‌های وضع شده در بند «۱» ماده (۵۶) قانون فدرال «در ضمانت‌های اصلی حقوق انتخابات و حق شهروندان فدراسیون روسیه برای شرکت در یک فراندوم» را نقض کرده‌اند یا اعمال مذکور در پاراگراف «G» بندهای «۷» و «۸» ماده (۷۶) این قانون را مرتکب شده‌اند و این امر توسط دادگاه صالح احراز شود، مشروط بر اینکه از این موارد نقض یا اقدامات مذکور تا روز رأی‌گیری چهار سال نگذشته باشد؛
- اشخاصی که برای یک دوره محدود، از حق اشتغال به مشاغل دولتی محرومند، چنانچه انتخابات، قبل از انقضای دوره زمانی تعیین شده توسط دادگاه صورت بگیرد.^۱

گفتار دوم - شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمانی برخی کشورهای آسیایی

در ذیل این عنوان به بررسی شرایط نامزدی نمایندگی پارلمان در ۹ کشور آسیایی می‌پردازیم:

۱-۲. شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمان لبنان

طبق اصل بیست‌ودوم قانون اساسی ۱۹۹۰ لبنان، قوه مقننه این کشور متشکل از دو مجلس نمایندگان و سناست.^۲

۱. Russian Federation the Federal law on the Election of Deputies of the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation» ۲۰۱۱ همراه با اصلاحات سال ۲۰۱۱ (www.cikrf.ru روسیه)

۲. قانون اساسی لبنان، اختیار قانونگذاری را در گذشته در اصل بیست‌ودوم قانون اساسی به دو مجلس سنا و مجلس نمایندگان واگذار کرده بود، اما با اصلاحیه ۱۹۲۷ این اصل منسوخ شد و تغییر یافت و قوه مقننه فقط شامل یک مجلس یعنی مجلس نمایندگان می‌شد؛ لکن اصلاحیه ۱۹۹۰ این اصل را دوباره وضع کرد: «با انتخاب اولین مجلس نمایندگان براساس ملی و نه مذهبی، مجلس سنایی تأسیس خواهد شد که تمامی جوامع فکری در آن نمایندگی دارند؛ اختیارات آن محدود به مسائل خیلی مهم ملی است»، در عین حال اصل بیست‌وسوم که مربوط به احراز شرایط سناتوری می‌شود همچنان منسوخ مانده است. قابل ذکر است که تاکنون مجلس سنا تشکیل نشده و قوه مقننه لبنان، عملاً توسط مجلس نمایندگان اعمال می‌شود (خیرالله، پروین، «بررسی نظام حقوقی لبنان»، نشریه حقوق اساسی، شماره هشتم، تابستان ۱۳۸۶، ص ۹۴).

نامزدهای نمایندگی مجلس ملی باید دارای شرایط زیر باشند:^۱

۱. ۲۵ سال کامل؛

۲. تابعیت لبنانی، کسانی که تابعیت لبنان را کسب کرده‌اند تا ده سال بعد از کسب تابعیت نمی‌توانند نامزد شوند، لکن این مقرر در مورد زنان خارجی که با فرد لبنانی ازدواج کنند، صدق نمی‌کند؛

۳. بهره‌مندی از حقوق مدنی و سیاسی؛

۴. داشتن سواد و ثبت شدن نام فرد در فهرست انتخاب‌کنندگان؛^۲

۵. اشخاص مشروحه زیر در مدت انجام مأموریت یا وظیفه و نیز بعد از پایان خدمتشان یا پذیرش استعفایشان در مهلت‌هایی که به شرح زیر تعیین می‌شوند،^۳ نمی‌توانند نامزد شوند:

۱-۵. قضات در هر گروه و درجه‌ای که باشند، خواه جزء قضات دادگستری باشند یا قضات اداری، مالیاتی، شرعی، مذهبی یا روحانی، مگر اینکه براساس مفاد قانون قضاوت دادگستری استعفایشان را ارائه دهند و عملاً از خدمت جدا شوند.

۲-۵. کارمندان گروه‌های اول و دوم، مگر اینکه حداقل ۶ ماه قبل از پایان دوره مجلس نمایندگان، استعفایشان را ارائه دهند و عملاً از خدمت جدا شوند.

۳-۵. رؤسا و اعضای شوراهای اداری در مؤسسات عمومی و هیئت‌های عمومی و شرکت‌های اقتصادی مختلط و شرکت‌های دارای سرمایه عمومی و مؤسسات حقوق عمومی و مدیران کل آنها، مگر اینکه ۶ ماه قبل از پایان دوره مجلس نمایندگان، استعفایشان را ارائه دهند و عملاً از مأموریتشان جدا شوند.

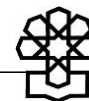
۴-۵. رؤسا و نمایندگان شوراهای شهر در مرکز استان‌ها و مراکز شهرستان‌ها و رؤسای اتحادیه‌های شهرداری‌ها، مگر اینکه استعفایشان را طبق مفاد قانون شهرداری‌ها دو سال قبل از پایان دوره مجلس تقدیم کرده و عملاً از خدمت جدا شوند. همچنین رؤسا و نواب رئیس سایر شهرداری‌ها؛ مگر اینکه استعفایشان را طبق مفاد قانون شهرداری‌ها ۶ ماه قبل از پایان دوره مجلس تقدیم کرده و عملاً از خدمت جدا شوند.

۵-۵. نظامیان و کسانی که در حکم نظامی‌اند با هر درجه‌ای که باشند، خواه در ارتش یا از نیروهای امنیت ملی، امنیت عمومی، امنیت دولت و ضابط گمرک باشند، نمی‌توانند نامزد نمایندگی مجلس نمایندگان شوند مگر اینکه ۶ ماه قبل از تاریخ انتخابات بازنشسته شوند یا استعفای ایشان مورد پذیرش قرار گیرد.

۱. قانون انتخابات لبنان مصوب ۸ اکتبر ۲۰۰۸، قابل دسترسی در سایت www.lp.gov.lb.

۲. ثبت شدن نام فرد در فهرست انتخاب‌کنندگان مستلزم احراز شرایط قانونی موجود برای انتخاب‌کنندگان است.

۳. اعضای هیئت علمی قراردادی و تمام‌وقت دانشگاه لبنان از احکام این ماده مستثنا شده‌اند.

۶. اشخاص زیر از اعمال حق رأی و نیز نامزدی نمایندگی مجلس نمایندگان محرومند:
- ۶-۱. اشخاصی که محکوم به محرومیت از حقوق مدنی شده‌اند؛
 - ۶-۲. اشخاصی که محکوم به محرومیت دائم از مقام و مشاغل عمومی شده‌اند؛
 - ۶-۳. اشخاصی که برای مدت معینی از مقام و شغلشان محروم شده‌اند تا پایان آن مدت؛
 - ۶-۴. اشخاصی که به‌خاطر ارتکاب جنایت محکوم شده‌اند؛
 - ۶-۵. اشخاصی که به‌خاطر ارتکاب یکی از جنحه‌های زیر محکوم شده‌اند: سرقت، کلاهبرداری، صدور چک بلامحل، خیانت در امانت، اختلاس، رشوه، سوگند دروغ، غضب، تهدید، جعل، استفاده از سند مجعول، شهادت دروغ، جرائم منافی اخلاق عمومی مندرج در باب هفتم قانون مجازات، جرائم مربوط به کشت مواد مخدر و ساخت و تجارت آن؛
 - ۶-۶. اشخاصی که حکم قضایی دائر بر حجر^۱ آنها صادر شده در طول زمان حجر؛
 - ۶-۷. اشخاصی که ورشکستگی به تقلب آنها اعلام شده یا کسانی که مجازات‌های مندرج در مواد (۶۸۹) یا (۶۹۸) قانون مجازات علیه آنها صادر شده است؛
 - ۶-۸. اشخاصی که مجازات‌های مندرج در مواد (۳۲۹) تا (۳۳۴) قانون مجازات علیه آنها صادر می‌شود. اشخاص فوق صرفاً پس از اعاده حیثیتشان حق انتخاباتی خود (حق رأی و نامزدی) را باز می‌یابند.

۲-۲. شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمان عراق

مطابق ماده (۴۸) قانون اساسی عراق قوه مقننه عراق از دو مجلس نمایندگان (نواب) و شورای ایالات (مجلس اتحاد) تشکیل شده است. مجلس ملی، متشکل از نمایندگان کل ملت عراق است که از طریق انتخابات عمومی و مستقیم برگزیده می‌شوند.

الف) مجلس نمایندگان (مجلس نواب)

نامزدهای عضویت در مجلس نواب علاوه بر شروط لازم برای رأی‌دهندگان^۲ باید دارای شروط زیر باشند.

۱. حداقل ۳۰ سال در زمان نامزدی؛

۲. مشمول قانون هیئتة المسئلة والعدالة^۳؛

۱. (اشخاصی که به حکم دادگاه از تصرف در اموال خود منع شده‌اند).

۲. تابعیت عراق؛ اهلیت کامل؛ ثبت شدن نام فرد در فهرست رأی‌دهندگان طبق قانون (ماده (۵) قانون انتخابات عراق).

۳. این قانون که به اختصار، قانون کمیسیون عالی ملی نامیده می‌شود، پیرامون از بین بردن و ریشه‌کن کردن حزب بعث در عراق است. این کمیسیون از لحاظ مالی و اداری مستقل و از شخصیت حقوقی برخوردار است که صلاحیت خود را از قانون اساسی گرفته است. امور این کمیسیون مربوط به مجلس نواب است. مجلس نمایندگان می‌تواند این کمیسیون را پس از پایان مأموریتش با اکثریت آرا منحل کند.

۳. دارای حسن رفتار باشد و محکوم به جرائم منافی شرف نباشد؛
۴. داشتن حداقل گواهینامه تحصیلی پس از سال چهارم دبیرستان یا معادل آن؛
۵. اموال نامشروع از حساب کشور یا بیت‌المال تحصیل نکرده باشد؛
۶. در زمان نامزدی عضو نیروهای مسلح یا مؤسسات امنیتی نباشد؛^۱
۷. نمایندگی مجلس نواب با هر کار یا منصب رسمی دیگری قابل جمع نیست.

ب) شورای ایالات (مجلس اتحاد)

شورای ایالات (مجلس اتحاد): این مجلس متشکل از نمایندگان مناطق و استان‌های سازمان نیافته در یک منطقه است که اعضای آن را ایالات انتخاب می‌کنند.^۲ علاوه بر شروط لازم برای عضویت در مجلس نواب، نامزد نمایندگی این مجلس باید از ساکنین استانی باشند که از آن کاندیدا می‌شود.^۳

۳-۲. شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمانی ترکیه

براساس ماده (۷) قانون اساسی ترکیه قوه مقننه این کشور تنها از یک مجلس ملی تشکیل شده است. نامزدهای نمایندگی مجلس ملی ترکیه باید دارای شرایط زیر باشند:^۴

۱. تابعیت ترکیه؛
۲. بیش از ۲۵ سال سن؛
۳. اشخاص زیر فاقد صلاحیت نمایندگی‌اند:^۵
 - ۱-۳. کسانی که فاقد مدرک تحصیلی دوره ابتدایی‌اند؛
 - ۲-۳. کسانی که از سمت قانونی یا انجام خدمات دولتی به موجب قانون محروم شده‌اند؛
 - ۳-۳. محجورین؛
 - ۴-۳. کسانی که خدمت نظام وظیفه عمومی را انجام نداده باشند؛
 - ۵-۳. کسانی که به خاطر جرائم عمدی در مجموع به یک سال حبس یا بیشتر محکوم شده باشند، به‌استثنای محکومین به تخلفات غیرارادی؛
 - ۶-۳. مرتکبین جرائم زیر حتی اگر مشمول عفو نیز شده باشند، نمی‌توانند برای نمایندگی مجلس انتخاب شوند:

اختلاس، ارتشا، سرقت، کلاهبرداری، جعل، خیانت در امانت و ورشکستگی به تقلب، قاچاق، تبانی

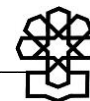
۱. ماده (۸) قانون انتخابات مجلس نواب عراق، ۴ نوامبر ۲۰۱۳ (<http://www.parliament.iq>).

۲. مروری اجمالی بر قانون اساسی عراق، تهران، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۴، ص ۶.

۳. ماده (۲) قانون انتخابات مجلس الاتحاد، ۲۲ سپتامبر ۲۰۱۴ (<http://www.parliament.iq>).

۴. Erdem, kasim& Solak, Mehmet, Grand national assembly of Turkey, research center, 2012, p6.

۵. <http://global.tbmm.gov.tr>.

در مناقصه رسمی، افشای اسرار دولتی، مشارکت در فعالیت‌های تروریستی و تحریک و ترغیب به چنین فعالیت‌هایی؛

۴. دارندگان مشاغل زیر قبل از استعفا از پست خود نمی‌توانند نامزد انتخابات پارلمان شوند: قضات و دادستان‌ها، اعضای دادگاه‌های عالی، استادان دانشگاه‌ها، اعضای شورای آموزش عالی، مستخدمین دولتی و سایر کارکنان دولتی که بنا به نوع خدمتشان کارگر محسوب نمی‌شوند و پرسنل نیروهای مسلح.

صاحبان مشاغل فوق باید یک ماه قبل از آغاز انتخابات مجلس استعفا دهند.^۱

۲-۴. شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمانی پاکستان

براساس ماده (۵۰) قانون اساسی، قوه مقننه پاکستان از دو مجلس سنا و ملی تشکیل شده است. اعضای مجلس ملی به صورت مستقیم و آزاد از طریق رأی‌گیری انتخاب می‌شوند و اعضای مجلس سنا متشکل از نمایندگان است که بخشی از آن را اعضای مجلس ایالتی و بخشی دیگر را هشت نفر از نمایندگان «مناطق قبیله‌ای تحت مدیریت حکومت مرکزی» در مجلس ملی انتخاب می‌کنند و سه نفر از پایتخت کشور به نحوی که رئیس‌جمهوری مقرر می‌کند انتخاب می‌شوند و بخشی را هم اعضای هر یک از مجالس ایالتی از میان علما، اهل فن و سایر متخصصان انتخاب می‌کنند.

نامزدهای نمایندگی مجلس (اعم از مجلس ملی و سنا) باید دارای شرایط زیر باشند:^۲

۱. تابعیت پاکستان؛

۲. برای عضویت در مجلس ملی، حداقل ۲۱ سال داشته باشد؛

۳. برای عضویت در مجلس سنا حداقل ۳۰ سال داشته و نام او به‌عنوان رأی‌دهنده در ناحیه‌ای در یک ایالت یا بنا بر مورد در پایتخت کشور یا نواحی قبیله‌ای تحت حکومت فدرال که وی خواستار عضویت آن است، ثبت شده باشد؛

۴. فردی با حسن شهرت باشد و به‌عنوان ناقض احکام اسلامی شناخته نشده باشد؛

۵. دانش کافی از تعالیم اسلامی داشته باشد و به وظایف واجبی که اسلام توصیه کرده عمل کند مانند پرهیز از گناهان کبیره؛

۶. فردی با فراست، صالح، پرهیزگار، درستکار و امانتدار باشد؛

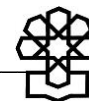
۷. سابقه محکومیت به جرم فساد اخلاقی یا ادای شهادت دروغ نداشته باشد؛

۸. بعد از ایجاد کشور پاکستان، علیه وحدت آن اقدامی نکرده یا با ایدئولوژی پاکستان مخالفت نکرده باشد.

1. www.global.tbmm.gov.tr.

۲. قانون اساسی با اصلاحات ۲۸ فوریه ۲۰۱۲.

- نکته:** عدم صلاحیت‌های مذکور در بندهای «۴» و «۵» شامل افراد غیرمسلمان نخواهد شد، مع‌الوصف افراد مزبور باید به حسن اخلاق معروف بوده و سایر صلاحیت‌های لازم را که قانون مجلس شورا (پارلمان) معین می‌کند، داشته باشند (اصل شصت و دوم قانون اساسی).
۹. اشخاص زیر فاقد صلاحیت نمایندگی پارلمان‌اند:
- ۹-۱. اشخاصی که حکم حجر آنان از دادگاه صالح صادر شده باشد؛
- ۹-۲. ورشکسته‌ای که بدهی‌های خود را بازپرداخت نکرده باشد؛
- ۹-۳. تابعیت پاکستان را ترک کرده و تابعیت کشور دیگری را تقاضا کرده باشد؛
- ۹-۴. در دستگاه دولتی پاکستان دارای سمتی انتفاعی باشد، مگر اینکه طبق قانون پستی داشته باشد که موجب عدم صلاحیت نشود؛
- ۹-۵. در خدمت یک نهاد قانونی یا هر نهاد دیگری باشد که به دولت تعلق دارد یا توسط آن کنترل می‌شود یا اینکه در آن دارای سهم یا نفع کنترلی باشد؛
- ۹-۶. به‌عنوان یک شهروند پاکستان به‌موجب بخش «14b» قانون تابعیت پاکستان مصوب ۱۹۵۱، در حال حاضر طبق «قانون حاکم در منطقه آزاد جامو و کشمیر» فاقد شرایط لازم برای عضویت در مجلس قانونگذاری منطقه مزبور شناخته شده باشد؛
- ۹-۷. توسط دادگاه صالح محکوم به تبلیغ هر ایده یا اقدامی شود که به نحوی به ایدئولوژی یا حاکمیت، وحدت و امنیت پاکستان یا وحدت و استقلال قوه قضائیه پاکستان خدشه وارد ساخته یا به قوه قضائیه یا نیروهای مسلح کشور توهین کرده یا آن را مورد استهزا قرار داده است، مگر اینکه مدت پنج سال از آزادی وی گذشته باشد؛
- ۹-۸. مرتکب هرگونه جرم مربوط به فساد اخلاقی شده و به بیش از دو سال زندان محکوم شده باشد، مگر اینکه مدت پنج سال از آزادی وی گذشته باشد؛
- ۹-۹. به‌علت تخلفی، از دستگاه دولتی پاکستان اخراج شده باشد؛ مگر اینکه مدت پنج سال از زمان اخراج وی گذشته باشد؛
- ۹-۱۰. به‌دلیل سوءمدیریت (سوءرفتار)، از دستگاه دولتی پاکستان یا شرکت سهامی یا تشکیلات اداری که توسط دولت فدرال، حکومت ایالتی یا یک حکومت که به‌صورت محلی کنترل می‌شود، اخراج شده باشد، مگر اینکه پنج سال از زمان اخراج وی گذشته باشد؛
- ۹-۱۱. به‌دلیل سوءمدیریت (سوءرفتار)، از دستگاه دولتی پاکستان یا شرکت سهامی یا تشکیلات اداری که کنترل می‌شود توسط دولت فدرال، حکومت ایالتی یا یک حکومت محلی عزل یا اجباراً بازنشسته شده باشد، مگر اینکه سه سال از عزل یا بازنشستگی وی گذشته باشد؛
- ۹-۱۲. مستخدم دولت یا هر نهاد قانونی یا هر نهادی که متعلق به دولت یا تحت کنترل دولت

بوده یا اینکه دولت سهم یا نفع کنترلی در آن دارد، بوده باشد، مگر اینکه دو سال از انجام خدمت وی در دستگاه مزبور گذشته باشد؛

۹-۱۳. خود فرد، شخصاً یا توسط شخصی یا گروهی از اشخاص تحت مسئولیتش، برای منفعت خود یا به‌عنوان عضو یک خانواده متحد هندو، در یک معامله (غیر از معامله بین یک گروه تعاونی و حکومت) به‌منظور تأمین کالا برای حکومت یا اجرای قرارداد یا ارائه خدمتی توسط حکومت، سهم یا نفعی داشته باشد؛ مع‌هذا، شرایط عدم صلاحیت مذکور در این بند در مورد شخصی با شرایط ذیل اعمال نخواهد شد:

(الف) هرگاه سهم یا سود قرارداد به‌واسطه توارث، جانشینی یا به‌عنوان موصی‌له، وصی یا مدیر تصفیه، به وی انتقال یابد و ۶ ماه از تاریخ انتقال مزبور گذشته باشد.

(ب) هرگاه شرکتی یا نماینده آن به نحوی که در قانون سال ۱۹۸۴ شرکت‌ها مقرر شده، به قراردادی ملحق شود که سهامدار آن باشد ولی به‌عنوان مدیر، سمتی انتفاعی را در شرکت تصدی نکند.

(ج) هرگاه عضو یک خانواده متحد هندو باشد و عضو دیگری از خانواده مزبور ضمن دارا بودن شغل مستقل دیگری که وی در آن سهم نداشته یا ذی‌نفع نباشد، به قرارداد مزبور ملحق شده باشد.

نکته: در این اصل «کالاها» محصولات کشاورزی یا اجناسی را که توسط شخص مزبور پرورده یا تولید می‌شوند، یا کالاهایی که وی به‌موجب دستور حکومت یا قانون وقت، موظف یا متعهد به تهیه آن باشد، را شامل نمی‌شود.

۹-۱۴. دارای سمتی انتفاعی در دستگاه دولتی پاکستان غیر از سمت‌های ذیل باشد:

سمتی که تمام‌وقت دارای پاداش، حقوق یا اجرت نباشد؛ سمت لامباردار با همین عنوان یا عنوان دیگر؛ قومی رازکارها؛ هر سمتی که متصدی آن به‌واسطه سمت مزبور، به آموزش یا خدمت نظامی به‌موجب قانونی که امکان تشکیل یا ایجاد یک نیروی (نظامی) را فراهم ساخته، فراخوانده شود؛

۹-۱۵. کسی که یک وام به ارزش دو میلیون روپیه یا بیشتر از هر بانک، مؤسسه مالی، انجمن تعاونی به نام خود یا همسر یا هریک از وابستگان خود گرفته و بیش از یک‌سال از موعد آن گذشته و پرداخت نشده یا چنین وامی را مستهلک کرده است؛

۹-۱۶. کسی که خود یا همسرش یا هر یک از بستگانش در پرداخت عوارض دولتی و هزینه‌های خدمات عمومی از جمله بهای تلفن، برق، گاز و آب بیش از ده هزار روپیه برای بیش از ۶ ماه در زمان پر کردن اوراق نامزدی قصور ورزیده است؛

۹-۱۷. شخصی که در حال حاضر قهراً از حق انتخاب یا انتخاب شدن به‌عنوان عضو پارلمان یا مجلس استانی به‌موجب هر قانونی سلب صلاحیت شده است.

۲-۵. شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمان افغانستان

براساس اصل هشتاد و دوم قانون اساسی افغانستان، قوه مقننه افغانستان متشکل از دو مجلس ملی (ولسی جرگه) و مجلس سنا (مشرانو جرگه) است.

مجلس ملی: اعضای این مجلس توسط مردم و از طریق رأی‌گیری عمومی و مستقیم انتخاب می‌شوند.

مجلس سنا: اعضای این مجلس توسط شوراهای ولایتی از اعضای این شورا، شوراهای منطقه‌ای هر ولایت از اعضای این شورا، یک‌سوم باقی‌مانده از خبرگان مطابق قانون توسط رئیس‌جمهوری انتخاب می‌شوند.

نامزدهای نمایندگی مجلس (اعم از مجلس ملی و سنا) باید دارای شرایط زیر باشند:^۱

۱. تابعیت افغانستان را داشته باشد یا حداقل ۱۰ سال از تاریخ کسب تابعیت افغانی وی گذشته باشد؛

۲. برخورداری از حقوق مدنی و سیاسی؛

۳. عدم محکومیت به جرائم علیه بشریت و جنایت یا محرومیت از حقوق مدنی توسط دادگاه؛

۴. دارا بودن ۲۵ سال تمام برای نامزدهای مجلس ملی و ۳۵ سال تمام برای نامزدهای مجلس سنا؛

۵. ثبت نام وی در فهرست رأی‌دهندگان؛

۶. اشخاص زیر قبل از استعفا از حق داوطلب شدن محرومند:

۶-۱. رئیس کل دادگستری و اعضای دادگاه عالی و قضات؛

۶-۲. دادستان کل، دادستان و اعضای حرفه‌ای دادستان کل؛

۶-۳. وزرا، وزرای مشاور، مشاورین ریاست‌جمهوری، مدیران کل مستقل، رئیس و اعضای کمیسیون‌های مستقل، معاونان و مشاوران وزارتخانه‌ها و ادارات، فرمانداران و معاونان آنها، سفرا و نمایندگان سیاسی جمهوری اسلامی افغانستان مقیم خارج کشور؛

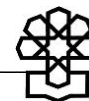
۶-۴. پرسنل نظامی وزارت‌های دفاع ملی و امور کشور و ریاست عمومی اداره امنیت ملی و سایر وزارتخانه‌ها و ادارات دارای تشکیلات نظامی؛

۶-۵. کارکنان دولت؛

۶-۶. کارکنان موقت و دائمی کمیسیون مستقل انتخابات؛

۷. اشخاصی که فرمانده قوای نظامی غیررسمی یا گروه‌های مسلح را در دست داشته یا عضو آن باشند، نمی‌توانند در انتخابات خود را کاندیدا کنند؛

۱. www.moj.gov.af (قانون اساسی و قانون انتخابات مصوب ۲۰۱۰)

نکته: هیچ‌کس نمی‌تواند در آن واحد در بیش از یک حوزه انتخابیه خود را کاندیدا کند و عضویت همزمان در هر دو مجلس مانع‌الجمع است.

۲-۶. شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمانی هند

براساس اصل هفتادونهم قانون اساسی هند، پارلمان هند متشکل از دو مجلس نمایندگان^۱ و شورای ایالت^۲ (مجلس سنا) است. مجلس سنا متشکل از منتخبان رئیس‌جمهوری و مجالس ایالتی است و مجلس نمایندگان متشکل از نمایندگانی است که مستقیماً با آرای مردم انتخاب می‌شوند.

شرایط لازم برای عضویت در مجلس هند (اعم از مجلس نمایندگان و مجلس سنا):

۱. تابعیت هند؛

۲. دارا بودن ۳۰ سال برای عضویت در مجلس سنا و ۲۵ سال برای عضویت در مجلس نمایندگان؛

۳. برخورداری از حق رأی دادن؛^۳

۴. نامزدهایی که برای کسب کرسی‌های کاست‌ها (طبقات اجتماعی) و قبایل در مجلس

نمایندگان نامزد می‌شوند باید تنها از یکی از فهرست‌ها نامزد شوند؛^۴

۵. نامزد مجلس سنا باید مقیم ایالت حوزه انتخابیه‌ای که از آن نامزد شده‌اند، باشند؛

۶. اشخاص زیر صلاحیت نامزدی در مجلس نمایندگان را ندارند:

۱-۶. دارندگان هرگونه شغل انتفاعی در دولت هند یا هر دولت دیگری، مگر اینکه شغلی توسط

قانون از این مقرر استثناء شده باشد؛

۲-۶. فردی که اختلال حواس وی توسط دادگاه احراز شود؛

۳-۶. ورشکسته‌ای که تصفیه نکرده؛

۴-۶. فردی که به‌صورت داوطلبانه تابعیت یک کشور خارجی را کسب کرده است یا سندی وجود

دارد که مؤید بیعت یا تبعیت وی از یک دولت خارجی است؛

۵-۶. شخصی که برای فساد یا خیانت از دولت اخراج شده است، به مدت پنج سال از تاریخ اخراج

فاقد صلاحیت است.

۶-۶. شخصی که مدیرعامل، نماینده مدیر یا دبیر شرکت یا شرکت سهامی (غیر از شرکت‌های

اجتماعی) است که دولت سرمایه‌ای به ارزش بیش از ۲۵ درصد در آن دارد؛

۱. Lok Sabha

۲. Rajya Sabha

3. The Constitution of India, (Amendment 2012)

۴. مطابق قانون در حدود ۷۷ کرسی در مجلس نمایندگان لوک سابا برای کاست‌ها (طبقات اجتماعی) و ۴۱ کرسی نیز برای قبایل در نظر گرفته شده است. (محمودرضا، گلشن‌پژوه، بررسی تطبیقی نظام‌های انتخاباتی، تهران، ابرار معاصر، ۱۳۸۸، ص ۱۵۰).

۶-۷. شخصی که برای زمان طولانی، در تجارتش با دولت برای عرضه کالا و خدمات قرارداد دارد؛
۶-۸. محکومین به جرائم زیر:

جرم ترویج خصومت میان گروه‌های مختلف در زمینه مذهب، نژاد، محل تولد، اقامت، زبان و غیره و انجام اعمال منافی حفظ هماهنگی؛ رشوه؛ مستی در زمان رأی‌گیری؛ جرائم مربوط به تجاوز به عنف؛ جرائم سوءرفتار با زن توسط شوهر یا اقوام شوهر؛ ایجاد و ترویج دشمنی و خصومت بین طبقات یا جرم مربوط به چنین اظهاراتی در هر جمع مشغول اجرای عبادت مذهبی یا مراسم مذهبی؛ تعلیم و تمرین اعمال نجس؛ واردات و صادرات کالاهای ممنوع؛ عضویت در انجمنی که غیرقانونی معرفی شده یا خرید و فروش با سرمایه انجمن غیرقانونی؛ نقض یک حکم صادر شده؛ اقدامات تروریستی و فعالیت‌های مخرب؛ جرائم مربوط به مقررات ارز، مواد مخدر و مواد روان‌گردان؛ تخلف از مفاد بخش ۳ تا ۶ قانون نهادهای مذهبی؛ ترویج خصومت میان گروه‌های مرتبط با انتخابات؛ برداشتن اوراق رأی از مراکز رأی‌دهی؛ تصرف مقرر رأی‌گیری؛ از بین بردن متقلبانه اوراق نامزدی؛ تغییر محل عبادت؛ توهین به پرچم ملی یا قانون اساسی هند؛ جلوگیری از خواندن سرود ملی؛ جرائم قانون کمیسیون ساتی^۱، قانون جلوگیری از فساد، قانون جلوگیری از تروریسم؛ نقض قانون ممانعت از احتکار یا سوداگری یا تقلب در مواد غذایی یا مواد مخدر یا تهیه مواد ممنوع.

مرتکبین هر یک از جرائم مذکور پس از سپری شدن مدت محکومیت و محرومیت از حق کاندیدا شدن (مصرح در قانون) صلاحیت خود را برای نامزدی نمایندگی مجلس (نمایندگان و سنا) دوباره به دست می‌آورند.

نکته: شخصی که هزینه انتخابات خود را بدون دلیل قانع‌کننده مطابق شرایط و در زمان مقرر نپردازد، کمیسیون انتخابات هند نام وی را در روزنامه رسمی به‌عنوان شخص فاقد صلاحیت درج می‌کند که در این صورت از تاریخ اعلام به مدت سه سال این شخص فاقد صلاحیت نامزدی است.^۲

۲-۷. شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمانی ژاپن

براساس اصل چهل‌ودوم قانون اساسی ژاپن، پارلمان ژاپن مرکب از دو مجلس ملی و مشاوران است و انحلال مجلس ملی موجب انحلال مجلس مشاوران نیز می‌شود.
شرایط نامزدهای نمایندگی مجلس (ملی و مشاوران):

۱. ساتی به معنای سوزاندن یا زنده به گور کردن هر زنی همراه با جسد شوهر یا هریک از بستگان وی است. قانون کمیسیون ساتی (پیشگیری) به منظور جلوگیری از این رسم نامعقول ایجاد شده و مطابق این قانون افراد مرتبط با ارتکاب این جرم و حتی اگر ادعا شود سوزاندن یا دفن داوطلبانه بوده مجرم شناخته و مجازات می‌شدند (www.wcd.nci.in).

2. The representation of the people act, 1951 and The Constitution of Indi ,(Amendment 2012)

۱. تابعیت ژاپن؛

۲. ۲۵ سال برای مجلس ملی و ۳۰ سال برای مجلس مشاوران؛^۱

۳. افرادی که به مجازات شدیدتر از حبس بدون اعمال شاقه محکوم شده باشند و نیز کسانی که به دلیل تخلفات انتخاباتی از حق رأی دادن یا کارهای دولتی محرومند، نمی‌توانند در انتخابات شرکت کنند.^۲

۸-۲. شرایط احراز نمایندگی در انتخابات مجلس شورای اسلامی

قوه مقننه جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر نظام یک مجلسی، اعضای مجلس شورای اسلامی به‌طور مستقیم و با رأی مخفی توسط مردم انتخاب می‌شوند. نامزدهای نمایندگی مجلس شورای اسلامی، هنگام ثبت‌نام باید دارای شرایط زیر باشند:

۱. اعتقاد و التزام عملی به اسلام و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران؛^۳

۲. تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران؛

۳. ابراز وفاداری به قانون اساسی و اصل متری ولایت مطلقه فقیه؛

۴. داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد یا معادل آن؛^۴

۵. نداشتن سوء شهرت در حوزه انتخابیه؛

۶. سلامت جسمی در حد برخورداری از نعمت بینایی، شنوایی و گویایی؛

۷. حداقل سن ۳۰ سال تمام و حداکثر ۷۵ سال تمام؛

۸. اشخاص زیر به واسطه مقام و شغل خود از داوطلب شدن محرومند:

۱-۸. اشخاص زیر از داوطلب شدن در حوزه‌های انتخابیه سراسر کشور محرومند مگر اینکه حداقل ۶ ماه قبل از ثبت‌نام از سمت خود استعفا دهند:

• رئیس‌جمهوری، معاونین، مشاورین و مشاورین معاونین رئیس‌جمهوری؛

• دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام و معاونین وی؛

• رؤسای دفاتر سران سه قوه؛

• وزرا، سرپرستان وزارتخانه‌ها، معاونین و مشاورین وزرا، مدیران کل و سرپرستان ادارات کل

۱. جدول تطبیقی پیرامون انتخابات مجلس، ریاست‌جمهوری، کابینه و نظام وظیفه کشورها، تهران، مرکز پژوهش‌های مجلس، ۱۳۷۴، ص ۲.

۲. مریم، معین‌زاده، برآورد استراتژیک ژاپن (سرزمینی و سیاسی)، تهران، مؤسسه ابرار معاصر، ص ۲۵۴.

۳. نامزدهای نمایندگی اقلیت‌های دینی مصرح در قانون اساسی از این بند مستثنا بوده و باید در دین خود ثابت‌العقیده باشند.

۴. مدرک تحصیلی لیسانس یا معادل آن به شرط داشتن ۵ سال سابقه خدمت اجرایی در سطح کارشناسی و بالاتر در بخش‌های خصوصی یا دولتی یا ۵ سال سابقه فعالیت آموزشی یا پژوهشی با تأیید مراجع ذیربط یا سابقه یک دوره نمایندگی مجلس می‌تواند جایگزین مدرک کارشناسی ارشد باشد. لازم به ذکر است هر دوره نمایندگی مجلس شورای اسلامی معادل یک مقطع تحصیلی و فقط برای شرکت در انتخابات محسوب می‌شود.

وزارتخانه‌ها و مدیران کل حوزه وزارتی و رؤسای دفاتر وزرا؛

- اعضای شورای نگهبان و هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات؛
- رئیس قوه قضائیه، رئیس دیوان عالی کشور، رئیس دیوان عدالت اداری، رئیس سازمان بازرسی کل کشور، دادستان کل کشور و معاونین و مشاورین آنها؛
- رؤسا و سرپرستان سازمان‌ها و ادارات کل و ادارات عقیدتی - سیاسی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و جانشینان و معاونین آنان در سراسر کشور؛
- شاغلین در نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات؛
- رئیس سازمان صداوسیما، رئیس جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و معاونین آنها؛
- استانداران، معاونین و مشاورین استانداران، فرمانداران، بخشداران، شهرداران و رؤسای مناطق

شهرداری؛

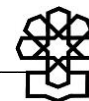
- رؤسا و سرپرستان سازمان‌های دولتی؛
- رئیس دانشگاه آزاد اسلامی؛
- رئیس کل بانک مرکزی ایران و معاونین و مشاورین وی، اعضای هیئت مدیره و مدیران عامل بانک‌ها؛

- اعضای هیئت مدیره و مدیران عامل شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت که حیطة وظایف و اختیارات آنها به کل کشور تسری دارد؛

- رؤسا و سرپرستان بنیادهای (مستضعفان، شهید، ۱۵ خرداد و مسکن)، کمیته امداد امام خمینی(ره)، نهضت سوادآموزی، سازمان تبلیغات اسلامی، دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم و رئیس سازمان تعزیرات حکومتی و رؤسای اتاق‌های بازرگانی و صنایع و معادن و تعاون، معاونین و مشاورین آنان؛

۲-۸. اشخاص زیر از داوطلب شدن در حوزه‌های انتخابیه قلمرو مأموریت خود محرومند مگر اینکه ۶ ماه قبل از ثبت‌نام از سمت خود استعفا کرده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند:

- ائمه جمعه دائمی؛
- قضات شاغل در امر قضا و رؤسای دادگستری شهرستان‌ها و استان‌ها؛
- مدیران کل و سرپرستان دفاتر و ادارات کل استان‌ها و استانداری‌ها و معاونین آنان؛
- رؤسا و سرپرستان ادارات و سازمان‌های دولتی و وابسته به دولت و معاونین آنان در استان و شهرستان؛
- رؤسا و سرپرستان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی اعم از دولتی و غیردولتی و رؤسا و سرپرستان واحدها و شعب آنها؛
- اعضای هیئت مدیره و مدیران عامل شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت در استان و

شهرستان؛

- سرپرستان مناطق و رؤسای شعب بانک‌ها در استان و شهرستان؛
 - سرپرستان دفاتر سازمان تبلیغات اسلامی در مرکز استان و شهرستان‌ها؛
 - مدیران مراکز صداوسیما جمهوری اسلامی ایران؛
 - اعضای شوراهای اسلامی شهر و روستا؛
 - اعضای هیئت‌های اجرایی و ناظرین شورای نگهبان در حوزه انتخابیه تحت مسئولیت خود؛
 - هریک از مسئولین استانی و شهرستانی نظیر رئیس ستاد اقامه نماز و رئیس ستاد امر به معروف و نهی از منکر؛
- نکته:** کلیه مقامات دارای عناوین هم‌تراز با عناوین مذکور در بندهای «۱-۸» و «۲-۸» نیز مشمول این حکم‌اند.

۹. اشخاص زیر از حق نامزدی نمایندگی مجلس محرومند:

- کسانی که در جهت تحکیم مبانی رژیم سابق نقش مؤثر داشته‌اند؛
- ملاکین بزرگ که زمین‌های موات را بنام خود ثبت داده‌اند؛
- وابستگان تشکیلاتی و هواداران احزاب، سازمان‌ها و گروه‌هایی که غیرقانونی بودن آنها از طرف مقامات صالحه اعلام شده است؛
- کسانی که به جرم اقدام علیه جمهوری اسلامی ایران محکوم شده‌اند؛
- محکومین به ارتداد به حکم محاکم صالحه قضایی؛
- مشهورین به فساد و متجاهرین به فسق؛
- محکومین به حدود شرعی مگر آنکه توبه آنان ثابت شده باشد؛
- قاچاقچیان مواد مخدر و معتادین به این مواد؛
- مجبورین و کسانی که به حکم دادگاه مشمول اصل چهل‌ونهم قانون اساسی باشند؛
- وابستگان به رژیم سابق از قبیل اعضای انجمن‌های شهر و شهرستان و وابستگان به تشکیلات فراماسونری و هیئت‌رئیس‌ه کانون‌های حزب رستاخیز و حزب ایران‌نوین و اعضای فعال آنها، نمایندگان مجلسین سنا، شورای ملی سابق و مأموران ساواک؛
- محکومین به خیانت و کلاهبرداری، اختلاس و ارتشا و غصب اموال دیگران و محکومین به سوءاستفاده مالی به حکم محاکم صالحه قضایی.^۱

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

مطالعه تطبیقی شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمان‌های دنیا نشانگر این واقعیت است که اکثر قوانین انتخاباتی در زمینه سن، تابعیت، جرائم و نظایر آن در مورد داوطلبان نمایندگی سخت‌گیری شده است و سایر شرایط بنا به مقتضیات سیاسی هر کشوری متفاوت است. مهمترین شرایط انتخاب‌شوندگان که در تمامی نظام‌های انتخاباتی مورد مطالعه وجود دارد، عبارتند از:

۱. تابعیت

لزوم تابعیت کشوری که فرد برای تصدی نمایندگی مجلس آن داوطلب می‌شود در تمام کشورهای مورد بررسی ملاحظه می‌شود، به این دلیل که فردی که برای تصدی این پست کاندیدا می‌شود باید علاقه خاصی نسبت به سرنوشت کشور خود داشته باشد که با وجود تابعیت کشور مزبور فرض بر وجود چنین علاقه‌ای گذاشته می‌شود. در اکثر کشورهای مورد مطالعه دارا بودن تابعیت اصلی شرط است و در پارلمان‌های مورد مطالعه، تنها در کشور افغانستان و لبنان تابعیت اکتسابی نیز پذیرفته شده که در این صورت نیز باید مدت معینی از کسب تابعیت فرد گذشته باشد تا صلاحیت نامزدی را کسب کند. این مدت برای آن است که این شخص نسبت به جامعه و منافع و مشکلات آن اشراف پیدا کرده باشد.

۲. سن

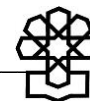
معمولاً به دلیل مسئولیت سنگین نمایندگی، لزوم کمال‌یافتگی، تجربه و قوه تمییز بهتر و بیشتر متصدیان این پست احساس می‌شود. در کشورهایی که نظام دومجلسی دارند غالباً سن انتخاب‌شوندگان در مجلس سنا (اعلی) بیشتر از مجلس ملی است که ممتاز بودن وظایف اعضای مجلس سنا این تفاوت سنی را توجیه می‌کند. در هیچ‌یک از کشورهای مورد مطالعه بجز ایران حداکثر سن نامزدی شرط نشده است.

۳. عدم حجر

در اکثر کشورهای مورد مطالعه عدم حجر یکی از شروط نمایندگی است به‌نظر می‌رسد در سایر کشورها نیز وجود سلامت عقلی و اهلیت برای نامزدی چنین پست مهمی یک امر مفروض بوده و به همین دلیل از ذکر آن اجتناب کرده‌اند.

۴. عدم محرومیت

محرومین از حق انتخاب شدن به سمت نمایندگی در اکثر کشورها را می‌توان به دو دسته تقسیم کرد: **الف) محرومیت به‌واسطه شغل:** به‌منظور حفظ بی‌طرفی و جلوگیری از سوءاستفاده صاحبان برخی مناصب خاص و دلایل مختلف دیگر در اکثر کشورها محرومیت از حق نامزدی نمایندگی در

زمان تصدی پست مذکور و حتی تا مدت معینی پس از فراغت از آن شغل وجود دارد. از جمله صاحبان مشاغلی که در اکثر قوانین مورد تأکید قرار گرفته، عبارتند از: قضات، اعضای نیروهای مسلح، دارندگان روابط اقتصادی یا انتفاعی با دولت یا نهادهای عمومی و...

ب) محرومیت به واسطه ارتکاب جرم: در تمام کشورهای مورد مطالعه ارتکاب جرائم مهم و خاصی موجب محرومیت از حق انتخاب شدن است. این محرومیت یا به عنوان مجازات اصلی در متن قوانین کیفری یا انتخاباتی آورده شده یا به عنوان مجازات تبعی توسط دادگاه‌های صالح برای جرائمی معین تعیین می‌شود و این محرومیت در بعضی جرائم و برخی کشورها دائمی است و در برخی جرائم و کشورها پس از گذشت مدت معینی قابل اعاده است.

۵. حسن شهرت

با توجه به حساسیت پست نمایندگی، ضرورت دارد که پیش از انتخاب این افراد نسبت به اخلاق و اندیشه آنان حساس بود، لذا در برخی از کشورها از جمله روسیه، عراق، پاکستان و ایران حسن شهرت به عنوان یکی از شروط نمایندگی احصا شده است.

۶. انجام خدمت نظام وظیفه

به منظور تضمین تعلق واقعی اشخاص به جامعه و قانون‌پذیری آنان برخی کشورها از جمله فرانسه، ترکیه و ایران انجام خدمت سربازی را به عنوان شرط پذیرش نامزدی دانسته‌اند.

۷. تحصیلات

از آنجا که یکی از وظایف هر مجلسی قانونگذاری است، لذا نمایندگان ملت باید از سطحی از تحصیلات به منظور فهم و تقنین قوانین کاربردی برخوردار باشند. برخی از کشورها از جمله لبنان، ترکیه، عراق و ایران در قوانین انتخاباتی خود به این امر توجه داشته و با سواد بودن یا سطح خاصی از تحصیلات را برای نامزدی شرط کرده‌اند.

۸. اقامت در حوزه انتخابیه

به منظور آشنایی نمایندگان با مشکلات و منافع حوزه‌ای که آنان در آن کاندیدا می‌شوند برخی از کشورها از جمله روسیه و عراق اقامت نامزد به مدت معینی را در آن حوزه شرط دانسته‌اند.

۹. عدم عضویت در برخی گروه‌های خاص

برخی از کشورها با توجه به سوابق تاریخی و منافع خود تعدادی از انجمن‌ها و احزاب را غیرقانونی اعلام کرده و عضویت در آن مجامع را سبب عدم صلاحیت برای تصدی پست نمایندگی دانسته‌اند، از جمله این کشورها عراق، هند و ایران است.

۱۰. عدم اخذ تابعیت کشور دیگر

رعایت مصالح کشور و در برخی موارد تعارض مصالح کشور با سایر دول و نیز التزام شخص به اصول کشور ایجاب می‌کند که نامزد نمایندگی تابعیت کشور دیگری را تحصیل نکرده باشد، لذا در برخی از

قوانین از جمله قانون روسیه، هند و پاکستان این امر به‌عنوان یکی از شروط پذیرفته شده است.

منابع و مأخذ

۱. الدالامپونینانی، یولاندا. ایتالیای امروز، تهران، بخش فرهنگی سفارت ایتالیا در ایران، زمستان ۱۳۶۸.
۲. الیوت، کاترین و ورنون، کاترین. نظام حقوقی فرانسه، ترجمه صفر بیگزاده، تهران، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.
۳. پروین، خیرالله. «بررسی نظام حقوقی لبنان»، نشریه حقوق اساسی، شماره هشتم، تابستان ۱۳۸۶.
۴. گروه خدمات ویژه پژوهشی، جدول تطبیقی پیرامون انتخابات مجلس، ریاست‌جمهوری، کابینه و نظام وظیفه کشورها، تهران، مرکز پژوهش‌های مجلس، معاونت پژوهشی، مهر ۱۳۷۴.
۵. عرفانی، محمود. حقوق تطبیقی، تهران، جنگل، جاودانه، ۱۳۹۰.
۶. گلشن‌پژوه، محمودرضا. بررسی تطبیقی نظام‌های انتخاباتی، تهران، ابرار معاصر، ۱۳۸۸.
۷. فریادی، مسعود. مروری اجمالی بر قانون اساسی عراق، تهران، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دفتر مطالعات حقوقی، بهمن ۱۳۸۴.
۸. معین‌زاده، مریم. برآورد استراتژیک ژاپن (سرزمینی و سیاسی)، تهران، مؤسسه ابرار معاصر.
9. Erdem, kasim& Solak, Mehmet, Grand national assembly of Turkey, research center, 2012.
10. www.council.gov.ru
11. www.cikrf.ru
12. www.legislation.gov.uk
13. www.conseil-constitutionnel.fr
14. www.legifrance.gouv.fr
15. www.defenseurdesdroits.fr
16. www.electoralcommission.org.uk
17. www.camera.it
18. www.lp.gov.lb
19. www.parliament.iq
20. www.global.tbmm.gov.tr
21. www.moj.gov.af
22. www.na.gov.pk
23. www.senate.gov.pk
24. www.loksabha.nic.in
25. www.indiacode.nic.in
26. www.parliament.uk
27. www.parliran.ir

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۴۳۱۵

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: مطالعات پارلمانی تطبیقی (۵) شرایط احراز نامزدی در انتخابات پارلمانی برخی کشورها

نام دفتر: مطالعات سیاسی (گروه مطالعات پارلمانی)

تهیه و تدوین: ریحانه آقاعبداللهی

ناظر علمی: مصطفی دلاورپوراقدم

متقاضی: معاونت پژوهش‌های سیاسی - حقوقی

ویراستار ادبی: قاسم میرخانی

واژه‌های کلیدی:

۱. نمایندگی پارلمان

۲. انتخابات پارلمانی

۳. نامزدهای پارلمانی

۴. نظام انتخاباتی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۴/۳